

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **P., s. r. o., so sídlom v B.**, IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou V., s. r. o., so sídlom v B., proti povinnému **M. T., nar. X., bytom J., o vymoženie 899,32 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 70Er/213/2012, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2012 č. k. 19 CoE 130/2012-25, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „Exekučný poriadok“) na základe rozhodcovského rozsudku z 30. septembra 2011, sp. zn. ISC0910141 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila R., a. s. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Prešov uznesením z 3. mája 2012, č. k. 70 Er 213/2012-15 tak, že uvedenú žiadosť súdneho exekútora zamietol.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 36 ods. 1, § 39 ods. 2, § 41 ods. 2 písm. d/, 44 ods. 1 až 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“); § 7 ods. 1, 3, § 8, § 106 ods. 1 O. s. p., § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 až 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“).

Prvostupňový súd konštatoval, že exekučným titulom v danej veci je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri R. a. s., so sídlom v B., sp. zn. ISC0910141 z 30. septembra 2011.

Z odôvodnenia predmetného rozhodcovského rozsudku vyplýva, že príslušnosť rozhodcovského súdu na rozhodnutie o žalobe je daná podľa bodu 10.2 VOP, podľa ktorého sa zmluvné strany zmluvy o úvere dohodli na rozhodcovskej doložke, týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov, vzniknutých pri poskytovaní služieb, bankových produktov alebo vykonávaní bankových operácií, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej zmluvy, a to v nasledovnom znení: a) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho štatútu a rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania; b) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho štatútu a rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu.

Rozhodcovský súd v odôvodnení ďalej konštatoval, že vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy o úvere, je vzťahom spotrebiteľským.

Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ďalej konštatoval, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.

Súd prvého stupňa zistil a ustálil, že v konaní nebola zo strany účastníkov doložená rozhodcovská zmluva vo forme osobitnej zmluvy. Základná podmienka pre konštatovanie existencie rozhodcovskej zmluvy vo forme rozhodcovskej doložky k zmluve je písomná forma, ktorá je zachovaná, ak je obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami. Úprava obsiahnutá v ZoRK o úprave formy rozhodcovskej zmluvy v ust. § 4 je striktná bez možnosti extenzívneho výkladu a formálna podmienka písomnej zmluvy v danom prípade dodržaná nebola. Z obsahu zmluvy o úvere a z pripojených Všeobecných obchodných podmienok nie je zrejmé, že by spĺňali náležitosti, ktoré vyžaduje zákon, teda že by došlo k podpisu uvedených Všeobecných obchodných podmienok obidvoma sporovými stranami, čím by založili rozhodcovskú doložku. Predmetná zmluva o úvere a Všeobecné obchodné podmienky sú síce súčasťou zmluvy o úvere, avšak v tomto prípade nemožno vyvodit', že Všeobecné obchodné podmienky obsahujú nepochybný prejav vôle účastníkov zmluvy o úvere.

Vzhľadom na to, že medzi účastníkmi konania nebola platne uzavretá rozhodcovská doložka, nakoľko neboli dodržané podmienky v zmysle ust. § 4 ZoRK, nebola daná právomoc rozhodcovského súdu na konanie o nároku oprávneného, vyplývajúceho zo zmluvy o úvere č. 4252314609, uzavretej 14. mája 2009.

Preto súd prvého stupňa žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Na odvolanie oprávneného vec prejednal Krajský súd v Prešove ako súd odvolací. Po preskúmaní napadnutého uznesenia rozhodol uznesením zo 29. novembra 2012, č. k. 19 CoE 130/2012-25 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

K otázke preskúmania rozhodcovského rozsudku po formálnej a materiálnej stránke odvolací súd uviedol, že rozhodcovský rozsudok síce nadobúda účinky rozsudku súdu, ale zákonodarca upravil postup, ako zabrániť, aby sa plnenie priznané arbitrom nevymohlo, ak okrem iného odporuje zákonu alebo dobrým mravom.

Odvolací súd poukázal na ust. § 35 ZoRK, podľa ktorého rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 ZoRK, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok. Teória rozoznáva dvojaké účinky právoplatnosti, tzv. formálne a tzv. materiálne. Formálna právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje, že rozhodnutie už nie je preskúmateľné riadnymi opravnými prostriedkami, teda že žiadne opravné prostriedky už nemajú suspenzívny účinok. Materiálna právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje, že medzi účastníkmi, medzi ktorými má táto právoplatnosť účinky, sa nastolil kvalitatívne nový právny vzťah v podobe judikovaného nároku (*rei iudicatae*), v ktorom nemožno znovu konať, a ktorý je záväzný medzi účastníkmi a voči všetkým orgánom. Kým formálna právoplatnosť je bezvýnimčná, teda rozhodnutie buď je, alebo nie je napadnuteľné riadnymi opravnými prostriedkami, materiálna právoplatnosť sa vyznačuje omnoho väčšou flexibilitou. Materiálna právoplatnosť rozhodnutí nie je bezvýnimčná, ale z vážnych dôvodov existujú z nej výnimky.

Vzhľadom na ust. § 35 ZoRK sa uvedené vzťahuje aj na rozhodcovský rozsudok, ktorý nadobudol účinky právoplatného rozsudku súdu. Z účinkov materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku tak existujú výnimky rovnako, ako z účinkov materiálnej právoplatnosti súdnych rozhodnutí. Typickým prejavom takejto výnimky je ust. § 40 ZoRK, o žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku. Pokiaľ by totiž bolo ust. § 35 ZoRK vykladané doslovne, potom by súd v konaní o tejto žalobe nemohol rozhodcovský rozsudok vôbec preskúmať, pretože by ním bol v zmysle § 35 ZoRK v spojení s § 159 O. s. p. viazaný. Takýto výklad by bol zjavne proti zreteľne vyjadrenej vôli zákonodarcu, ktorý v § 40 ZoRK zakotvil oprávnenie súdu takýto rozhodcovský rozsudok preskúmať v rozsahu tam uvedenom.

Z uvedeného dôvodu je preto potrebné i ust. § 35 ZoRK v spojení s § 159 O. s. p. redukovať tak, že účinkami materiálnej právoplatnosti doručeného rozhodcovského rozsudku nie je viazaný súd, ktorý tento rozhodcovský rozsudok preskúmava na základe žaloby podľa

§ 40 ZoRK. V tomto zmysle je potom potrebné vykladať aj ust. § 45 uvedeného zákona. Toto ustanovenie v sebe zakotvuje osobitný prieskumný inštitút - prieskumnú právomoc exekučného súdu, resp. súdu rozhodujúceho vo veci výkonu rozhodnutia.

Účinky materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku v zmysle § 35 ZoRK je potrebné na účely § 45 ZoRK vylúčiť vo vzťahu k exekučnému súdu. Exekučný súd je teda pri postupe podľa § 45 uvedeného zákona oprávnený hľadiť na rozhodcovský rozsudok tak, akoby materiálne právoplatný nebol, teda nie je ním viazaný v zmysle § 159 O. s. p. a môže ho preskúmať z hľadísk vyjadrených v § 45 ZoRK, aj čo do jeho materiálnej právoplatnosti.

Súd exekúciu zastaví v celom rozsahu, alebo nevydá poverenie na vykonanie exekúcie, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok rozhodcu alebo rozhodcovského súdu, ktorý svoju právomoc odvodzoval z neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy (§ 39, § 53 ods. 5, § 45 ods. 1 písm. t/ ods. 2 ZoRK). Iba tak môže súd naplniť cieľ čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 (ďalej len „smernica Rady 93/13/EHS“), t. j. postarať sa o to, aby spotrebiteľov nekalé podmienky v záujme vyššej kvality bežných ľudí nezaväzovali.

Obmedzenie možnosti spotrebiteľa brániť si svoje práva pred nezávislým súdom, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ide o podmienku, ktorú odvolací súd s poukazom na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, považuje za neprijateľnú, a preto neplatnú.

Vo vzťahu k odvolacej námietke oprávneného, že osobitný zákon - zák. č. 483/2001 Z. z. mu ukladal povinnosť ponúknuť klientom nedovolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, odvolací súd konštatuje, že aj táto odvolacia námietka je nedôvodná, pretože aj splnenie tejto povinnosti sa musí realizovať v medziach práva na ochranu spotrebiteľa.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol oprávnený dovolaním, v ktorom žiadal napadnuté uznesenie buď zmeniť tak, že dovolací súd poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alebo zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade: a) rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí

do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O. s. p.), b) rozhodovali napriek tomu, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.); c) rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.), d) odňali oprávnenému možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), e) konanie zaťažili tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a f) svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Oprávnený v doplnení dovolania navyiac uviedol, že podľa jeho názoru je tento jeho opravný prostriedok prípustný v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie oprávneného preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Oprávnený zastáva nesprávny názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p. Prehliadol, že aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy len v prípade, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v tomto ustanovení. Keďže dovolanie oprávneného smeruje proti uzneseniu, neprichádza do úvahy použitie § 238 O. s. p.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237

O. s. p. Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo, preto prípustnosť jeho dovolania z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jeho dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia zo 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Cdo 224/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 295/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 182/2012, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 6/2013, 14. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 16/2013, z 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 9/2013, 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 37/2013, 12. júna 2013 sp. zn. 3 ECdo 8/2013, 27. júna 2013 sp. zn. 3 Cdo 237/2012, 27. mája 2013 sp. zn. 3 Cdo 227/2012, 3. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 106/2013, 25. júla 2013 sp. zn. 3 ECdo 42/2013, 25. júla 2013 sp. zn. 3 Cdo 62/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. S prihliadnutím na požiadavku procesnej ekonomiky preto najvyšší súd na odôvodnenia týchto rozhodnutí v podrobnostiach poukazuje s tým, že sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že:

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná, iba ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Prekážku rozsúdenej veci (§ 237 písm. d/ O. s. p.) pre exekučné konanie netvorí rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, lebo rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného konania.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá len na tie prípady, v ktorých súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebol podaný žiadny návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu (oprávnený ale podal návrh na vykonanie exekúcie).

Pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, pričom oboznamovanie s obsahom listín zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania sa nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa oprávnenému neodopiera právo na výkon rozhodnutia.

Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor so spotrebiteľom prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

Postup banky nezodpovedal v danom prípade § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, lebo rozhodcovská doložka nebola naformulovaná tak, aby založila právomoc rozhodcovského súdu zriadeného bankami alebo ich záujmovým združením (viď § 67 ods. 1 a 2 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o doplnení a zmene niektorých zákonov).

Nedôvodná a irelevantná je aj námietka oprávneného, že slovenský preklad Smernice nie je správny.

K týmto záverom dospel najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka – z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov – je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je vykonateľný exekučný titul.

Oprávneným namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí (R 111/1998 a tiež III. ÚS 551/2012) a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú (R 54/2012), nie sú vady konania v zmysle § 237 O. s. p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených oprávneným, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávneného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V dovolacom konaní úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd nepriznal povinnému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2014

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová